

theologie. Johannes van Leuven tenslotte moest liturgie geven. Hij vervulde ook de functie van directeur, hetgeen betekende dat hij moest toezien op orde en tucht. Daarvoor kon hij terugvallen op de *Regulae Seminarii*, die Zwijsen op 7 oktober 1857 voor Rijsenburg had vastgesteld.⁴⁵ Van genoemd viertal bezat alleen Van de Burgt onderwijservaring. Schaepman, wiens presidentschap overigens slechts tweeëneenhalf jaar duurde,⁴⁶ was vooral een – behoedzaam – bestuurder. Hij kreeg ook geen eigen onderwijsopdracht. Als president liet hij zich leiden door de *Regulae Moderatoribus Seminarii Archidioecesis Ultrajectensis*, die Zwijsen in 1859 ten behoeve van president en professoren van zijn aartsdiocesaan seminarie had samengesteld.

Rijsenburg fungeerde als theologicum. De filosofieopleiding bleef in Culemborg gevestigd. Dat maakte een bepaalde afstemming tussen beide instituten noodzakelijk. Dat bleek niet altijd even gemakkelijk. Onduidelijk was bijvoorbeeld, of de president van het Culemborgse filosoficum, de jezuïet Antonius Verhoeven nu moest bepalen of een student geschikt was om naar Rijsenburg over te gaan of dat die toelating tot de verantwoordelijkheid van de staf van Rijsenburg behoorde. Hoogstwaarschijnlijk heeft Zwijsen in een aantal gevallen persoonlijk de knoop doorgehakt.

Op 22 en 23 juli 1957 vierde Rijsenburg zijn honderdjarig bestaan. Tijdens een pontificale Heilige Mis, die bij die gelegenheid door de Utrechtse aartsbisschop B.J. Alfrink werd opgedragen, werd gememoreerd, dat Rijsenburg in de voorbije honderd jaar bijna 2000 priesters had afgeleverd. Dit aantal was ruim voldoende geweest om de zielzorg in het aartsbisdom naar behoren te kunnen behartigen. Gedurende een aantal jaren kon een aantal pasgewijde priesters zelfs uitgezonden worden naar missielanden.⁴⁷ Ook het rendement van de vier andere diocesane grootseminaries: Warmond, Haaren, Boven-donk en Roermond, was na 1853 van dien aard, dat de geregelde priestervoorziening in de betrokken diocesen nooit in gevaar is gekomen. Integendeel, er zijn soms perioden geweest, dat niet alle pasgewijde priesters onmiddellijk ergens in het eigen bisdom als kape-laan aan de slag konden.

Een korte evaluatieve terugblik

De herinvoering van een bisschoppelijke hiërarchie in 1853 had tot gevolg, dat “regel werd gebracht in het regellooze en allergebrek-kigste organisme van de Missie”. Deze typering, een uitspraak van de Haarlemse bisschop Van Vree, is echter niet van toepassing op de priesteropleiding. Die was na de heropening van de kleinseminaries

45. *Regulae Seminarii (II sectionis) Archidioecesis Ultrajectensis, ordinatae atque praescriptae ab Illustrissimo ac Reverendissimo Domino Joanne Zwijsen...*, Tilburgi, 1858. De tekst is identiek met de tekst van de *Statuta Seminarii...*, die bisschop Den Dubbelden in 1850 voor het seminarie van Haaren had uitgevaardigd.

46. In het voorjaar van 1860 vertrok Schaepman van Rijsenburg naar de stad Utrecht om daar plebaan van de kathedraal en stadsdeken te worden. Toen combineerde hij zijn presidentschap trouwens al ruim twee jaar met de functie van vicaris-generaal. Hij werd op Rijsenburg opgevolgd door Van de Burgt.

47. Vgl. *Katholiek Archief* 12(1957), kol. 839-846.